ادامه از صفحه اول

مادرم ایرانی است من هم ایرانی‌ام

موضوع حمایت از کودکان مادر ایرانی، از دغدغه‌هایی بود که در دوران تصدی نگارنده در وزارت رفاه، پس از بحث‌های متعدد و کار کارشناسی در شورای رفاهی، به پیشنهاد دکتر میدری به‌عنوان اقتصاددان برجسته و یکی از صاحب‌نظران امور رفاهی، سرانجام در سال ۹۴ به صورت لایحه تنظیم و به دولت فرستاده شد. نگارنده در نامه‌ای در همان مقطع به معاون‌اول رئیس‌جمهور، اهمیت حل مسئله را یادآور شده و بررسی‌های دقیق انجام‌شده در شورای عالی رفاه به پیوست نامه تقدیم شد. همان‌طور که اشاره شد، در نفس این لایحه بیش از مسئله حقوقی، مسئله اخلاقی، انسانی و ملی مطرح است و نه‌تنها بحث زنان دارای همسر افغان را دربر می‌گیرد، بلکه شامل همه بانوانی می‌شود که در خارج از کشور ازدواج کرده‌اند؛ اما عاشق ایران هستند و مایل‌اند هویت ایرانی خود را به فرزندشان بدهند. طرح این موضوع، سرآغاز برخی حاشیه‌سازی‌ها بود. از همان ابتدا افرادی بودند که هر پدیده‌ای را از دیدگاه خاص امنیتی نگاه نکرده و با این موضوع مخالفت می‌کردند. به خاطر دارم در آن زمان که ریاست کمیسیون اجتماعی دولت را هم بر عهده داشتم، چالش‌های زیادی درباره این لایحه مطرح شد؛ اما سرانجام پس از دو سال پیگیری، به دولت و در نهایت به مجلس رفت؛ هرچند در نهایت این لایحه در شورای نگهبان به دلیل همان دیدگاه‌های ویژه امنیتی رد شد. عادات نادرست اداری ما متأسفانه سبب می‌شود پدیده‌های جدید تا اجماع‌سازی مدتی مدید طول بکشد. این در حالی است که کار کارشناسی ارزشمندی درباره آن از سوی همکارانم در زمان تصدی نگارنده در وزارت رفاه انجام شده بود. گام اول شناسایی این افراد بود؛ متأسفانه با وجود فراگیربودن این موضوع، هیچ داده دقیقی از افراد مبتلا به موضوع وجود نداشت. وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی در سال ۱۳۹۶ به سرشماری این افراد پرداخت. این اقدام علاوه بر تعیین ابعاد مسئله و تعداد افراد محروم، اطلاعات دموگرافیک ارزشمندی از پراکندگی آنها ایجاد کرد.

در طرح سرشماری وزارت رفاه، ۱۵هزارو ۸۱ زن ایرانی شناسایی شدند که با مردان خارجی ازدواج کرده بودند. در آن سرشماری، ۴۸هزارو ۹۱ فرزند حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی در ایران شناسایی شدند؛ فرزندانی که به دلیل ضعف قانون، بی‌شناسنامه مانده بودند.

با استفاده از کد ملی مادران ایرانی، اطلاعات اقتصادی این خانواده‌ها نیز تطبیق داده و مشخص شد حدود ۶۱ درصد از خانواده‌های زنان ایرانی دارای همسر خارجی در گروه نیازمندان جامعه (سه دهک پایین) قرار می‌گیرند. بعد خانوار این خانواده‌ها ۲.۵ است، بسیار بالاتر از بعد خانوار متوسط کشور که ۳.۳ است. همسران خارجی این زنان از ۳۴ ملیت متفاوت بودند که ۶۷درصدشان افغانستانی، ۱۲درصدشان عراقی و ۶.۴درصدشان پاکستانی بودند. یکی از نکات بسیار مهم آن سرشماری پایداری این خانواده‌ها بود. ۸۰ درصد زنان ایرانی که همسر خارجی داشتند در حال زندگی با همسرشان بودند. فقط ۹درصدشان طلاق یا متارکه داشتند. در ۹ درصد خانواده‌ها پدر غیرایرانی فوت شده بود و فقط دو درصدشان صیغه‌ای بودند. سه استانی که بیشترین درگیری با موضوع را دارند عبارت‌اند از سیستان‌وبلوچستان، خراسان رضوی و استان تهران. میانگین سنی فرزندان در این خانواده‌ها ۱۵ سال است که ۷۰درصدشان زیر ۱۸ سال بودند. ۷۰ درصد فرزندان این خانواده‌ها طبق ماده‌واحده سال ۱۳۸۵ نه حق تحصیل داشتند، نه حق برخورداری از خدمات درمانی و حمایت‌های اجتماعی که نکته بسیار تلخی بود. بزرگ‌شدن این فرزندان در فقر مطلق باعث ایجاد عقده‌های عمیق در این افراد می‌شد. از این فرزندان فقط ۳۷درصدشان مشغول تحصیل بودند یا فارغ‌التحصیل شده بودند و ۶۳ درصد یا ترک تحصیل کرده یا اصلا به مدرسه نرفته بودند. ۷۰ درصد این خانواده‌ها فاقد هرگونه بیمه و پوشش حمایتی دولتی بودند.

حدود ۴۶ درصد از فرزندان این خانواده‌ها هیچ‌گونه مدرک هویتی حتی گواهی تولد هم نداشتند. بی‌مدرکی فرزندان در دهک‌های پایین درصدهای بالاتری را نشان می‌داد. در استان سیستان‌وبلوچستان بیش از ۶۰ درصد کودکان مادر ایرانی-پدر غیرایرانی هیچ‌گونه مدرک هویتی ندارند. البته ماده‌واحده سال ۱۳۸۵ هم این افراد را تا ۱۸سالگی نادیده گرفته و هیچ الزامی برای صدور کارت هویت قائل نشده بود.

طرح سرشماری وزارت رفاه از فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی به شناخت ابعاد مسئله کمک بسیار شایانی کرد. ناشناخته‌بودن ابعاد مسئله باعث می‌شد عده‌ای با هرگونه تغییر و بهبود مخالفت کنند. اما وقتی ابعاد مسئله شناسایی شد، مجموعه دولت به یک وفاق برای حل مسئله رسید. از سویی دیگر مسئله ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی در خارج از مرزهای ایران نیز مطرح بود.

ادامه در صفحه ۱۵

با توجه به افزایش ۶۰ درصدی تورم در ۲ سال اخیر، دولت افزایش قیمت را دنبال نکند

پرهیز از شوک بنزینی

عکس: اصغر خمسه، مهر

شرق: با اینکه اخیرا یک نماینده مجلس اعلام کرد دولت ۹۰۰ هزار میلیارد یارانه پنهان پرداخت می‌کند و براساس برآوردهایی که برخی رسانه‌ها اعلام کردند، مجموع پرداخت یارانه‌های پنهان و آشکار به ۱۳۰۰هزار میلیارد تومان می‌رسد، برخی از کارشناسان بر این عقیده‌اند که در این شرایط هم، باید ملاحظاتی را در نظر داشت و به‌سرعت وارد حذف یارانه‌های نقدی یا افزایش نرخ حامل‌های انرژی به‌ویژه بنزین نرفت. به گفته یکی از اقتصاددانان مطرح در کشور که درباره افزایش نرخ بنزین هشدار می‌دهد: «بر اساس الگوی توماس پیکتی می‌توان رانت ناشی از دستکاری قیمت‌های کلیدی را به دست آورد. الگوی توماس پیکتی می‌گوید در کشورهایی که داده‌ها خیلی قابل اعتماد نیستند، ارزش دارایی‌های موجود شش تا هشت برابر تولید ناخالص داخلی آن سال است، از همین رو اگر آخرین داده تولید ناخالص داخلی کشور ما یعنی سال ۹۶ را مبنا قرار دهیم و همچنین بر اساس برآوردهایی که در درون دستگاه‌های رسمی و به‌صورت خوشبینانه تورم‌زایی ناشی از افزایش قیمت را ۱۰ تا ۱۴ درصد تخمین زده‌اند، در نظر بگیریم؛ با استفاده از الگوی توماس پیکتی سهم رانتی اضافه‌شده در صورت تورم ۱۰درصدی بیش از ۲.۵ برابر حجم کل یارانه نقدی پرداخت‌شده در سال خواهد بود و این یعنی تنبیه فرودستان و بی‌پناهان. باید توجه داشت از سال ۸۱ تا امروز هر مطالعه‌ای درباره افزایش قیمت بنزین نشان داده که شدت فشارها به روستانشینان بیشتر از شهرنشینان خواهد بود». این تحلیل‌ها از سوی برخی کارشناسان دیگر مانند حسین راغفر نیز بیان شد. او چند روز قبل در یک همایش با انتقاد جدی از سیاست آزادسازی یارانه‌ها به‌عنوان سیاست جدید دولت برای کاهش درآمدهای نفتی در دوران تحریم‌ها، اعلام کرد: «آزادسازی یارانه‌ها و پرداخت هزینه از سوی مردم اقدامی در راستای تشدید تحریم‌ها ارزیابی می‌شود». به گفته این کارشناس اقتصادی: «۲۰ بنگاه خصولتی نزدیک به ۷۶ هزار میلیارد تومان سود خالص در سال ۹۷ داشته‌اند اما مالیات پرداختی آنها نزدیک به صفر بوده است. بنابراین به‌جای سیاست آزادسازی، مالیات‌ستانی از بنگاه‌هایی که فرار مالیاتی دارند، یک راهکار مشخص برای عبور از خسارت‌های تحریم پیشِ‌روی دولتمردان ایران است». بااین‌حال برخی اقتصاددانان تأکید دارند که دولت اکنون چاره‌ای جز اجرای اصلاح قیمت حامل‌های انرژی ندارد و باید راهی برای تأمین درآمدهای خود از طریق درآمدهای نفتی داخلی به‌جای درآمدهای حاصل از صادرات نفت داشته باشد. دراین‌باره با دو کارشناس اقتصادی گفت‌وگویی کوتاه داشتیم.

سهمیه‌بندی معقول است

وحید شقاقی‌شهری، اقتصاددان در گفت‌وگو با «شرق» با اشاره به پیشینه افزایش قیمت حامل‌های انرژی در سال ۸۷ می‌گوید: در سال ۸۷ و با اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها ناشی از آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی، با شوک تورمی روبه‌رو نبودیم و تورم بیش از سه درصد افزایش نداشت. همچنین در کنار آن با اصلاح الگوی مصرف نیز روبه‌رو بودیم. علاوه بر آنکه پرداخت یارانه نقدی ۴۵۵۰۰ تومان به همراه اجرای مسکن مهر (فارغ از خوب یا بد بودن آن) منجر به آن شد که ضریب جینی در سال ۸۹ به ۰.۳۶۵ رسید که کمترین ضریب جینی در سال‌های بعد از انقلاب بود که نشان از کاهش شکاف طبقاتی در آن سال‌ها داشت. بعد از سال ۹۲، ضریب جینی دوباره افزایش یافت و اکنون به حدود ۰.۴۲ رسیده است.

این اقتصاددان با بیان اینکه آزادسازی نرخ بنزین در آن سال‌ها منجر به اصلاح الگوی مصرف شد، تصریح کرد: اعداد نشان می‌دهد در سال اول و دوم چیزی بین ۳۰ تا ۴۰ هزار لیتر را کاهش داد. درحال‌حاضر مصرف بنزین بالای ۹۰ هزار لیتر است که آن را نیز می‌توان با سهمیه‌بندی بنزین و با کارت سوخت، کنترل کرد.

شقاقی‌شهری ادامه می‌دهد: دولت دوازدهم باوجود تأخیری که داشت، دوباره کارت سوخت را احیا کرده و سال آینده احتمالا با نظام چندنرخی بنزین روبه‌رو خواهیم شد اما در این زمینه باید سهمیه‌بندی را در نظر داشت. احتمالا دولت در سال آینده سهمیه‌بندی بنزین را در دستور کار قرار می‌دهد.

تورم بالای ۶۰ درصد در ۲ سال

او با بیان اینکه آمار نرخ تورم ۱۲ماهه منتهی به شهریور امسال ۴۲.۷ درصد اعلام شد، می‌گوید: امسال نیز تا پایان سال اگر شوک تورمی دیگری به اقتصاد وارد نشود، تورمی در حدود ۴۰ تا ۴۵ درصد را شاهد خواهیم بود. با در نظر گرفتن آنکه سال گذشته نیز شوک ۲۷درصدی تورم را شاهد بودیم و در مجموع در دو سال اخیر چیزی در حدود ۶۰ درصد تورم را تجربه کردیم، بنابراین دولت با همراهی مجلس در سال آینده با اجرای سهمیه‌بندی حامل‌های انرژی، نباید نرخ آنها را افزایش دهند. بلکه باید مازاد مصرف متعارف را براساس آزادسازی نرخ بنزین یا مالیات تصاعدی برای آن محاسبه کنند. این اقدام شوک تورمی چندانی به همراه نخواهد داشت اما راهکاری جز این موارد اشتباه است.

این اقتصاددان با اشاره به اینکه دولت چاره‌ای جز افزایش نرخ انرژی ندارد، می‌افزاید: دولت از چهار راهکار تأمین منابع انرژی، همه را اعمال کرده است که سه مورد از آنها تورم‌زا بودند؛ برداشت ریالی از صندوق توسعه ملی، انتشار اوراق بدهی و استقراض از بانک مرکزی. این موارد در سال آینده شوک تورمی را برای کشور به دنبال خواهد داشت.

شقاقی‌شهری می‌گوید: دولت قرار است در سال آینده بودجه را بدون نفت تدوین کند که به معنای اصلاح مالیاتی و اصلاح در پرداخت یارانه‌های پنهان برای تأمین منابع مالی دولت است؛ بنابراین راهی جز آن نخواهد بود، اما می‌تواند از اصلاح در پرداخت یارانه‌های نقدی برای افراد کم‌بضاعت نیز هزینه کند و یارانه آنها را افزایش دهد.

دولت چاره‌ای جز افزایش حداقلی قیمت بنزین ندارد

محمدتقی فیاضی، کارشناس اقتصادی، در گفت‌وگو با «شرق» با بیان اینکه باید به شرایط دولت در حال حاضر، توجه داشت، می‌گوید: دولت به‌دلیل کاهش درآمدهای نفتی، دچار مضیقه مالی شده است. منابعی که دولت در اختیار دارد، مالیات‌ها و درآمدهای نفتی و استقراض ناشی از اوراق مشارکت و نظایر آن است. ازآنجاکه درآمدهای مالیاتی حجم آن محدود است و پایه آن نیز مشخص است، دولت در شرایطی نیست که بتواند درآمدهای ناشی از کاهش صادرات نفت را جبران کند. دولت از ابزار انتشار اوراق نیز نهایت استفاده را کرده است و اکنون در شرایط رکود اقتصادی امکان استفاده بیشتر از این اوراق را ندارد؛ بنابراین دولت برای آنکه بودجه خود را متوازن کند و بتواند هزینه‌های جاری خود را پوشش دهد و اعتبارات عمرانی را پوشش دهد، چاره‌ای ندارد جز آنکه به درآمدهای نفتی داخلی رجوع کند.

فیاضی ادامه می‌دهد: اکنون دولت به صرافت آن افتاده است که در داخل کشور نیز فروش قابل توجه حامل‌های انرژی مثل بنزین و گازوئیل را دارد و با توجه به جهش فوق‌العاده نرخ ارز، فاصله قیمت‌های داخلی و خارجی این حامل‌های انرژی بسیار افزایش یافته و دولت به فکر آن افتاده که رانت قابل توجهی به جامعه، خانوارها، تولیدکنندگان و... تخصیص داده می‌شود.

این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه با این حال باید ملاحظاتی را در نظر داشت، تصریح می‌کند: بخش‌ها یا خانوارهایی که بیشترین مصرف را دارند، بیشترین استفاده را از این رانت می‌برند، اما باید در نظر بگیریم که روی تورم و رشد اقتصادی اثر خواهد گذاشت، با این حال، به دلیل ناچاری دولت در شرایط کنونی، به نظر نمی‌رسد چندان توجهی به این مسائل بشود و گوش شنوایی نیز برای آن وجود نخواهد داشت.

فیاضی ادامه می‌دهد: دولت در سال آخر فعالیت خود است و چندان هم نگران رأی جامعه نیست و با دید کوتاه‌مدت، تلاش می‌کند مشکلات خود را در کوتاه‌مدت رفع کند تا امور جاری کشور دچار مشکل نشود. با این حال، به عقیده من در سیاست‌گذاری‌های کلان کشور به این نکته توجه می‌شود که چنین تغییراتی موجب سرریز اعتراض‌های اجتماعی نشود. حداقل از بخش دوم سال گذشته، در نهادهای مختلف کشور اصلاحات قیمتی حامل‌های انرژی طرح شد، اما به دلیل تبعات اجتماعی آن، تاکنون تصمیمی دراین‌باره گرفته نشده است؛ بنابراین حتی اگر دولت دراین‌باره تصمیمی بگیرد، آن تصمیم حداقلی خواهد بود و سهمیه‌بندی بنزین را در دستور کار قرار خواهد داد.

بنزین آری؛ گازوئیل خیر

او با بیان اینکه دولت با در نظرگرفتن نهایت ملاحظات، تصمیم‌گیری می‌کند، ادامه می‌دهد: تنها حاملی که دولت می‌تواند درباره آن تصمیم‌گیری کند، بنزین است، زیرا گازوئیل در بخش‌های تولیدی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در شرایط رکودی به صلاح نیست این حامل انرژی افزایش قیمت داده شود؛ زیرا می‌تواند منجر به تعمیق رکود شود. اما مصرف بنزین به‌عنوان یک کالای مصرفی قابل کنترل است و می‌توان با افزایش‌دادن قیمت آن، جلوی مصرف بیش‌ازحد آن را نیز گرفت. با این روند حرکتی در ایران هرچقدر ظرفیت پالایشگاهی کشور افزایش یابد، تا دو سال آینده با توجه به داده‌ها و اطلاعات موجود، مجبور به واردات بنزین نیز خواهیم بود.

دستورالعمل سهم ۳۰ درصدی افراد از سهام بانک‌ها بررسی شد

افزایش نفوذ حقیقی‌ها در نظام بانکی

شرق: عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی، در یادداشتی در صفحه شخصی خود از ابلاغ دستورالعمل نحوه تملک سهام بانک‌ها خبر داد که در آن به‌منظور حمایت جدی از حقوق سپرده‌گذاران، سهام‌داران و ثبات و سلامت بانک، تملک بیش از ۳۳ درصد سهام بانک برای هر مالک واحد (اشخاص حقیقی یا حقوقی دارای روابط مالی، خویشاوندی، نیابتی، وکالتی یا مدیریتی) ممنوع اعلام شد. ازآنجایی‌که موضوع مالکیت غیرقانونی و انحصار مالکیت و به تبع آن انحصار قدرت در سال‌های اخیر مسائل و مشکلات عدیده‌ای را در بانک‌ها ایجاد کرده است، عبدالحمید انصاری، کارشناس اقتصادی، ضمن اظهار نگرانی دراین‌باره اعلام می‌کند که ۳۳ درصد سهام برای اداره یک بنگاه بزرگ مثل بانک درصد بالایی است و وقتی هر فردی (چه حقوقی و چه حقیقی) بیش از ۲۰ درصد یک بنگاه را در اختیار داشته باشد، عملا یکی از کنترل‌کننده‌ها و تصمیم‌گیرندگان اصلی آن بنگاه است؛ بنابراین لازم است بانک مرکزی با اعمال کنترل لازم از پیش‌آمد مواردی مشابه آنچه در سال‌های اخیر از دورزدن قانون شاهد بودیم، جلوگیری کند.

ظهور انحصارگرایان بانکی

عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی، در یادداشتی در صفحه شخصی خود از ابلاغ دستورالعمل نحوه تملک سهام بانک‌ها خبر داد. براساس این دستورالعمل به‌منظور حمایت جدی از حقوق سپرده‌گذاران، سهام‌داران و ثبات و سلامت بانک‌ها به چند مسئله اشاره شده است: اول اینکه تملک بیش از ۳۳ درصد سهام بانک برای هر مالک واحد (اشخاص حقیقی یا حقوقی دارای روابط مالی، خویشاوندی، نیابتی، وکالتی یا مدیریتی) ممنوع اعلام شده است. مورد دوم این است که همان سهام بین ۱۰ تا ۳۳ درصد هم صرفا با تأیید بانک مرکزی مقدور است. سوما سهام‌داران عمده باید تا پایان سال نسبت به تعیین تکلیف میزان مجاز سهام‌داری اقدام و نسبت به واگذاری سهام مازاد خود اقدام کنند. در مورد چهارم ذکر شده است که از آن پس نسبت به سود توزیع‌شده سهام مازاد و حق تقدم فروش‌رفته آن صد درصد مالیات تعلق گرفته و حق رأی آن در مجامع نیز در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار می‌گیرد. مورد پنجم و آخر هم این است که بانک مرکزی اختیار ابطال سهام بیش از ۱۰ درصد را با تصویب هیئت انتظامی دارد و برنامه‌اش جلوگیری از تأمین مالی ترجیحی مالک واحد است.

ظاهرا مالکیت غیرقانونی سهام بانک‌ها تخلفی است که با وجود داشتن قوانین مکرر در این موضوع هنوز هم نگران‌کننده است. عبدالحمید انصاری، کارشناس اقتصادی، در گفت‌وگو با «شرق» خاطرنشان می‌کند که ما از برنامه سوم به بعد و مشخصا در برنامه پنجم طرح کنترل سهام ذی‌نفع واحد را در بانک‌ها داشتیم و قوانین و آیین‌نامه‌های متعددی در داخل شبکه بانکی که عمدتا توسط بانک مرکزی تهیه می‌شده، برای این موضوع تدوین شده است. این کارشناس تأکید می‌کند که اکنون این یک مشکل است که قانون‌گذار و کنترل‌کننده نگران آن هستند، چراکه ممکن است صاحبان سهام بانک‌ها حالتی انحصاری را برای خود در نظر بگیرند و تمام اختیارات بانک به‌وسیله درصدهای بالای مالکیت در دست چند نفر باشد؛ اما ازآنجایی‌که گسترش مالکیتی فوایدی هم داشته، رگولاتور دنبال این بوده که مشکلات این موضوع را حل کند. او درباره قوانین موجود برای این مسئله توضیح می‌دهد: یکی از این مقررات، بحث قوانین و مقررات مربوط به ذی‌نفع واحد است. لازم است حد سهم صاحب سهم به عناوین مختلف در بانک کنترل شود؛ اما متأسفانه این قانون در سال‌های گذشته گاهی دور زده شد. به این شکل که صاحبان بانک می‌توانستند با تمهیدات مختلف این قانون را دور بزنند؛ از جمله اینکه شرکت‌های جمعی تأسیس کنند و بخشی از سهام را به آن شرکت‌ها بفروشند و آن سهام را به‌نوعی در دست خود یا خانواده و فرزندانشان قرار دهند. این‌گونه آنها قادر هستند عملا مالکیت بانک را با دورزدن مقررات مربوط، به نسبت ذی‌نفع واحد در دست داشته باشند. ما سال‌های گذشته شاهد موارد بسیاری به این شکل بودیم که مشکل‌ساز شدند و بانک مرکزی هم در این سال‌ها به عناوین مختلف دنبال این بود که چنین مسائلی را مرتفع کند. انصاری به مشکلاتی که مسئله مالکیت سهام بانک‌ها در سال‌های اخیر را به دنبال آورده اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد: وقتی تصمیم‌گیرندگان درباره بنگاهی بزرگ مثل بانک که می‌تواند خلق پول کند، افراد معدودی باشند، قطعا امکان تخلف زیاد می‌شود، به‌ویژه در جایی که بانک مرکزی کنترل‌ها، اختیارات یا جدیت کافی را ندارد. در این شرایط این صاحبان انحصاری می‌توانند منافع عمده سپرده‌گذاران را به مخاطره بیندازند. کسانی که بانک‌ها را اداره می‌کنند؛ یعنی مدیران بانک‌ها، چه صاحب سهم باشند و چه نباشند، در کنار مالکان بانک از جمله مؤسسان و سهام‌داران که بخشی از بانک را در اختیار دارند، می‌توانند تصمیم‌هایی بگیرند و ریسک‌هایی را به بانک تحمیل کنند که این ریسک‌ها برای همه سهام‌داران پرمخاطره باشد.طبیعتا یک بانک به غیر از سهام‌داران، سپرده‌گذاران زیادی هم دارد؛ بعضا میلیون‌ها نفر در بانک‌ها سپرده‌گذاری می‌کنند. مدیران بانک قادرند با این سپرده‌ها کارهای پرمخاطره کنند و تصمیمات مخاطره‌آمیزی بگیرند. حالا اگر این افراد تعداد محدودی باشند، می‌توانند تصمیماتی بگیرند که اگر نفعی داشت، این نفع را برای صاحبان اصلی سهام مصادره کنند و خودشان از آن بهره‌مند شوند. اگر هم زیانی داشت، آن زیان و ریسک را به صاحبان خرد سپرده تحمیل کنند؛ یعنی من و شمایی که حساب پس‌انداز در بانک‌ها باز می‌کنیم. از این نظر است که در واقع بانک مرکزی اصرار دارد تصمیماتی که صاحبان اصلی سهام می‌گیرند، به نحوی نباشد که ریسکی را متوجه سپره‌گذاران خرد کند و منفعت را متوجه سپرده‌گذاران اصلی. این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه در سال‌های پیش متخلفان از روش‌های مختلفی برای دورزدن قانون استفاده می‌کردند، ادامه می‌دهد: تخلفات بسیار بودند؛ یکی اینکه مثلا بانک‌ها شرکت‌های جانبی تأسیس می‌کردند تا این منابع را به آن شرکت‌ها بدهند. ما در سال‌های اخیر در بانک‌های خودمان موارد بسیاری از این دست داشتیم که بانک‌ها شرکت‌های اقماری ایجاد کردند و منابع کثیر سپرده‌گذاران را به آنجا بردند و در آنجا معاملاتی کردند که آن معاملات موجب زیان شد و اگر در برخی موارد هم منجر به نفع شده باشد، عمده آن مال خود مدیران یا صاحبان سهام اصلی شده است و نفعی برای سپرده‌گذاران نداشته است؛ درحالی‌که وقتی ریسک و مخاطره‌ای ایجاد شده، آن مخاطره به‌عنوان زیان انباشته به سپرده‌گذاران خرد تحمیل شده است.

درصدهای مشکل‌ساز

انصاری درباره دستورالعمل نحوه تملک سهام بانک‌ها که به‌تازگی ابلاغ شده است، می‌گوید: ۳۳ درصد سهام برای اداره یک بنگاه بزرگ مثل بانک، درصد بالایی است. وقتی هر فردی، چه حقوقی و چه حقیقی، بیش از ۲۰ درصد یک بنگاه را در اختیار داشته باشد، عملا یکی از کنترل‌کننده‌ها و تصمیم‌گیرندگان اصلی آن بنگاه است؛ بنابراین این ۳۳ درصد نسبت بسیار بالایی تلقی می‌شود. قاعدتا باید کارشناسان ما در بانک مرکزی با توجه به اوضاع کشور و میزان نقدینگی، محاسباتی داشته باشند که در شرایط فعلی نسبت ۳۳ درصد را مناسب بدانند. اگر در اجرا دیده شود که این ۳۳ درصد مخاطره‌آمیز است، باز کارشناسان باید در آن تجدید نظر کنند. او ضمن اظهار نگرانی دراین‌باره عنوان می‌کند: نمی‌شود انتظار داشته باشیم اصلا اشکالی پیش نیاید؛ اما بانک مرکزی به‌عنوان رگولاتور باید دائما رصد کند و درزهای این مسئله را که ممکن است جای سوءاستفاده ایجاد کند، ترمیم کند. او می‌افزاید: کنترل‌های این مطلب بر اساس تجربه‌های جهانی از طریق توزیع سهام و توزیع قدرت در دست افراد و صاحبان سهام مختلف انجام می‌شود و اساسا انحصار قدرت به‌مخصوص در زمینه‌های اقتصادی، تبعات و مشکلات فراوانی داشته و دارد. بر همین اساس، توزیع مالکیت را با هدف توزیع قدرت و توزیع قدرت را هم برای توزیع منفعت عمومی در نظر می‌گیرند. با توجه به مشکلاتی که ما درحال‌حاضر در اقتصاد با آن مواجه هستیم، این کنترل‌ها ضروری است و تأثیرگذار خواهد بود.

خبر

۳ ماه حقوق معوق کارگران هپکو پرداخت شد

● مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان مرکزی با اشاره به اینکه سه ماه حقوق معوق کارگران هپکو به حساب آنها واریز شد، گفت: اهلیت خریدار نهایی پیش از واگذاری توسط تیمی بررسی می‌شود. محمدتقی آبایی در گفت‌وگو با مهر، با بیان اینکه کارگران هپکو سه ماه حقوق معوق داشتند که تمام معوقات این کارگران به حساب آنها واریز شده است، اظهار کرد: میزان معوقات کارگران بابت سه ماه مطالبات معوق، حدود ۱۲ میلیارد تومان بود.او تعداد کارگران شاغل در شرکت هپکو را حدود ۸۸۰ کارگر عنوان کرد و درباره آخرین وضعیت واگذاری شرکت ادامه داد: درحال‌حاضر شرکت دو تا سه متقاضی دارد که سازمان خصوصی‌سازی با توجه به وکالتی که دارد، موضوع را پیگیری می‌کند.مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: البته قرار بر این شد اهلیت فرد حقیقی و حقوقی‌ای که برای واگذاری نهایی می‌شود، پیش از واگذاری توسط تیمی که با محوریت استاندار تعیین می‌شود، بررسی شود.

۸ بانک خارجی به سوییفت روسی پیوستند

● رئیس سیستم پرداخت ملی بانک مرکزی روسیه گفت: هشت بانک خارجی به سیستم پرداخت مالی روسیه، اس‌پی‌اف‌اس متصل شدند که سه مورد از این اتصال‌ها به‌طور کامل عملیاتی شده است.به گزارش مهر به نقل از اسپوتنیک، آلا باکینا، رئیس سیستم پرداخت ملی بانک مرکزی روسیه، گفت: هشت بانک خارجی به سیستم پرداخت مالی اس‌پی‌اف‌اس متصل شدند که سه مورد از این اتصال‌ها به‌طور کامل عملیاتی شده است و پنج بانک دیگر هم در حال آماده‌سازی‌های فنی لازم هستند.به دنبال بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴ که کشورهای غربی تلاش کردند دسترسی روسیه را به سیستم پرداخت سوییفت قطع کنند، روسیه شبکه پرداخت مختص خود را ایجاد کرد که به آن سیستم انتقال پیام‌های مالی یا اس‌پی‌اف‌اس می‌گویند.باکینا که در اجلاس بانکداری و خرده‌فروشی در مسکو سخنرانی می‌کرد، گفت: ما این فرصت را برای بانک‌ها و مؤسسات مالی قانونی خارجی ایجاد کرده‌ایم که به سیستم اس‌پی‌اف‌اس متصل شوند. امروزه این سیستم حدود ۴۰۰ کاربر دارد که این شامل هشت بانک خارجی است.

صادرکنندگان ۸/۳ میلیارد یورو ارز به نیما فروختند

● آمار رسمی از روند فروش ارز صادراتی در سامانه نیما حکایت از آن دارد که صادرکنندگان از ابتدای امسال تاکنون معادل بالغ‌بر ۸.۳ میلیارد یورو انواع ارز به این سامانه فروخته‌اند.به گزارش مهر، بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور، هنوز هم یکی از سخت‌گیرانه‌ترین دستور کارهای بانک مرکزی است. حالا بیش از یک‌سال‌ونیم است که دولت با محوریت بانک مرکزی، صادرکنندگان کشور را ملزم کرده تا ارز حاصل از صادرات خود را به روش‌های اعلام‌شده، به داخل کشور بازگردانند و اسناد مثبته آن را هم ارائه کنند.در ابتدای کار اماواگرهای زیادی درباره چگونگی فروش ارز حاصل از صادرات به بخش‌های مختلف اقتصادی وجود داشت و شیوه‌های رفع تعهد ارزی به‌گونه‌ای تدوین‌شده بود که کمتر صادرکننده‌ای می‌توانست، ارز حاصل از صادرات خود را برگرداند.

خبر ویژه

خدمات ویژه امداد گروه بهمن در اربعین حسینی

● گروه بهمن در ایام سوگواری اربعین حسینی خدمات امداد ویژه‌ای را از ۲۰ تا ۳۰ مهر ۹۸ به زائران کربلای معلا ارائه خواهد کرد. با نزدیک‌شدن اربعین حسینی، سازمان خدمات پس از فروش گروه بهمن برای رفاه حال زائران و مسافران گرامی آماده‌باش کامل بوده و طرح خدمات امداد ویژه‌ای را به مدت ۱۱ روز در مسیرهای منتهی به مرزهای خروجی کشور به عراق انجام می‌دهد. این طرح با همکاری نمایندگی‌های منتخب استان‌های کردستان، خوزستان، ایلام، کرمانشاه، همدان و تیم‌های امدادی مستقر در قصر شیرین، مهران، خسروی، چذابه، شلمچه و ناوگان امداد کانون جهانگردی و اتومبیل‌رانی جمهوری اسلامی ایران اجرا خواهد شد. همچنین نمایندگی‌ها از پنجشنبه ۲۵ تا ۲۹ مهر و تیم‌های امدادی مستقر از ۲۰ تا۳۰ مهر از ساعت ۸ تا ۲۳ نسبت به ارائه خدمات به زائران حسینی اقدام خواهند کرد. خدمات درون تعمیرگاهی در نمایندگی‌های منتخب، امداد در محل، حمل خودرو، سوخت‌رسانی، تعویض زاپاس پس از دریافت کد امدادی از مرکز شبانه‌روزی امداد گروه بهمن به شماره تماس ۴۸۰۲۷-۰۲۱ داخلی ۱ از جمله خدمات قابل ارائه در این طرح است. همچنین مشتریان گروه بهمن با ارائه پاسپورت خود می‌توانند خدمات امداد را در مسیرهای یادشده به‌صورت رایگان دریافت کنند. گفتنی است گروه بهمن با پیش‌بینی، برنامه‌ریزی و نظارت مستمر بر اجرای صحیح این طرح سعی بر آن دارد تا در این مراسم معنوی، حضور فعالی داشته باشد و به عزاداران حسینی خدمت‌رسانی کند.